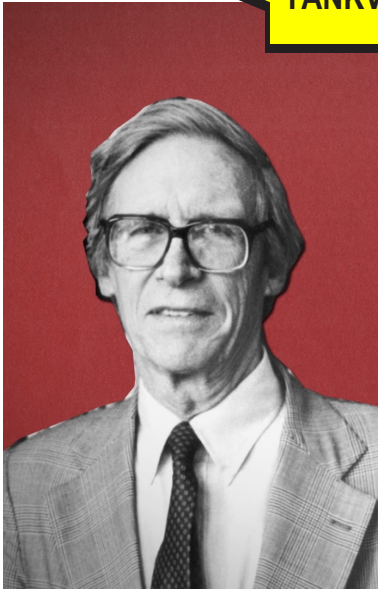

TÄNKVÄRT

Tänkvärt - Politisk teori - John Rawls

John Rawls är en amerikansk 1900-talsfilosof som skapat en modell för att identifiera vad som är orättvist och hur det kan lösas. Med boken En teori om rättvisa från 1971 frågar oss vilket samhälle vi skulle välja om vi måste välja var vi skulle födas.

Serien "Tänkvärt" tar upp välkänd idéhistoria genom tiderna. Ämnet idéhistoria omfattar i princip alla idéer i historien. Där samsas bland annat filosofins historia, de politiska idéernas historia och vetenskapshistoria. Den underhållande serien är producerad av filosofen, historikern och författaren Alain de Botton. De korta programmen och användbara teorierna kan hjälpa oss att bättre förstå oss själva och omvärlden.

Speltid: 7 min

Från: 13 år

Ämne: Samhällskunskap, Historia, Ekonomi, Filosofi, Värdegrund, Religion

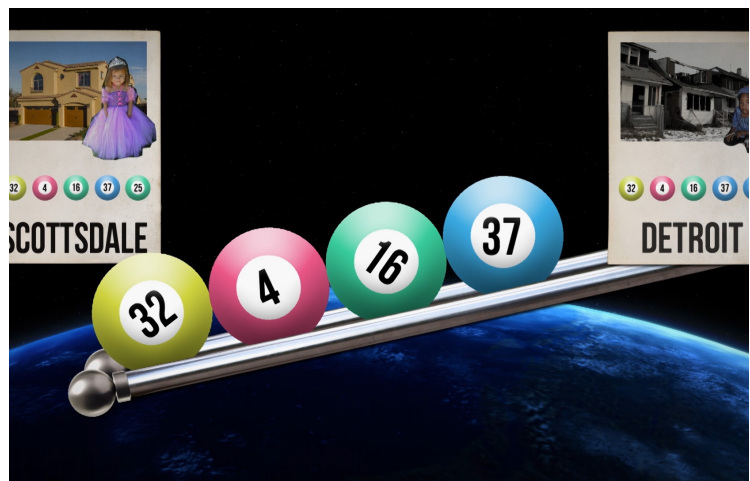
Produktionsland:
Storbritannien

Svensk version:
© Cinebox, 2016

Ansvarig utgivare:
Ann Nordström

Filmmnr: 1696

För ytterligare källinformation:
Kontakta Cinebox
08-445 25 50

Politisk teori - John Rawls

John Rawls är en av de allra mest tongivande politiska tänkarna i modern tid. Han föddes 1921 i USA och blev under sin livstid professor i filosofi. John Rawls tyckte att samhällets resurser var orättvist fördelade, och att människors öden bestämdes allt för mycket av vilka förutsättningar de föds in i. 1971 publicerades Rawls bok En teori om rättvisa. I boken argumenterade Rawls för att ett rättvist samhälle är ett samhälle som omfördelar resurser så att förutsättningarna blir så lika som möjligt för alla. Rawls ombad i sin bok läsaren att föreställa sig en hypotetisk situation där man före sin egen födsel är vid medvetande, men helt utan kunskap om var och i vilken familj man kommer att födas. Man befinner sig bakom okunnighetens slöja, och man ska nu bestämma sig för hur samhällets resurser ska fördelas. Rawls menade att varje vettig person skulle vilja organisera samhället så att man vid sin födsel minst kan förvänta sig ett dragligt liv. Man skulle inte vilja riskera att dö på grund av fattigdom, bristande sjukvård eller slaveri. Man skulle vilja att det var varje människas ambitioner som satte gränserna för vad hon kan uppnå, inte de omständigheter hon fötts in i. Rawls argument

CINEBOX

En del av Swedish Film AB

Box 6014 • 171 06 Solna • SWEDEN • Tel: 08-509 025 63 • Fax: 08-445 25 60
info@cinebox.se • www.cinebox.se

stämde överens med grundläggande intuitioner som att varje människa är viktig i sig, att hårt jobb ska löna sig och att det är orättvist att vissa föds rika och andra fattiga. Det blev därför ett starkt argument som kunde legitimeras att samhället beskattade sina medborgare för att kunna tillhandahålla samhällstjänster såsom skola och sjukvård. Idag blir allt fler samhällen liberala demokratier, och John Rawls tankar är mer aktuella än någonsin.

Nyckelord

John Rawls, okunnighetens slöja, liberalism, rättvisa, politisk teori, omfördelning.

Diskussionsfrågor

1. Vad tyckte Rawls om den amerikanska drömmen?
2. Vad tyckte Rawls skulle bestämma fördelningen av samhällets resurser? Förklara med hjälp av begreppen ambitioner och förutsättningar!
3. Tyckte Rawls att samhällets resurser ska vara fördelade lika? Varför/varför inte?
4. Vad menas med okunnighetens slöja?
5. Hur trodde Rawls att de flesta skulle resonera bakom okunnighetens slöja?
6. Hur borde samhällets resurser fördelas enligt Rawls?
7. På vilka sätt kan man säga att Rawls slutsatser stämmer överens med våra intuitioner och vår vardagsmoral?
8. Finns det någon gräns för hur mycket resurserna kan omfördelas? Diskutera!
9. Håller ni med Rawls? Skulle man kunna komma fram till någon annan slutsats bakom okunnighetens slöja?

Här kan du hämta mer information

<http://sverigesradio.se/sida/avsnitt/48694?programid=503> - Sveriges radios

program Filosofiska rummet om John Rawls.

<http://plato.stanford.edu/entries/rawls/> - Om John Rawls på universitetet i Stanfords filosofiska encyklopedi. Sidan är på engelska.

<http://www.svd.se/rawls-gjorde-rattvisan-intressant-for-filosofier> - Svenska dagbladet om Rawls och rättvisa.

<http://www.dn.se/kultur-noje/bakom-okunnighetens-sloja/> - Dagens Nyheter om John Rawls.

<http://www.dn.se/kultur-noje/kulturdebatt/rattvisans-ideer/> - Dagens Nyheter om okunnighetens slöja.

<http://web.comhem.se/~u13115096/Ideologierna/liberala%20filosofer.html#JohnRawls> - Gymnasieläraren Sören Odensåkers hemsida med info om de största liberala filosoferna, inklusive John Rawls.

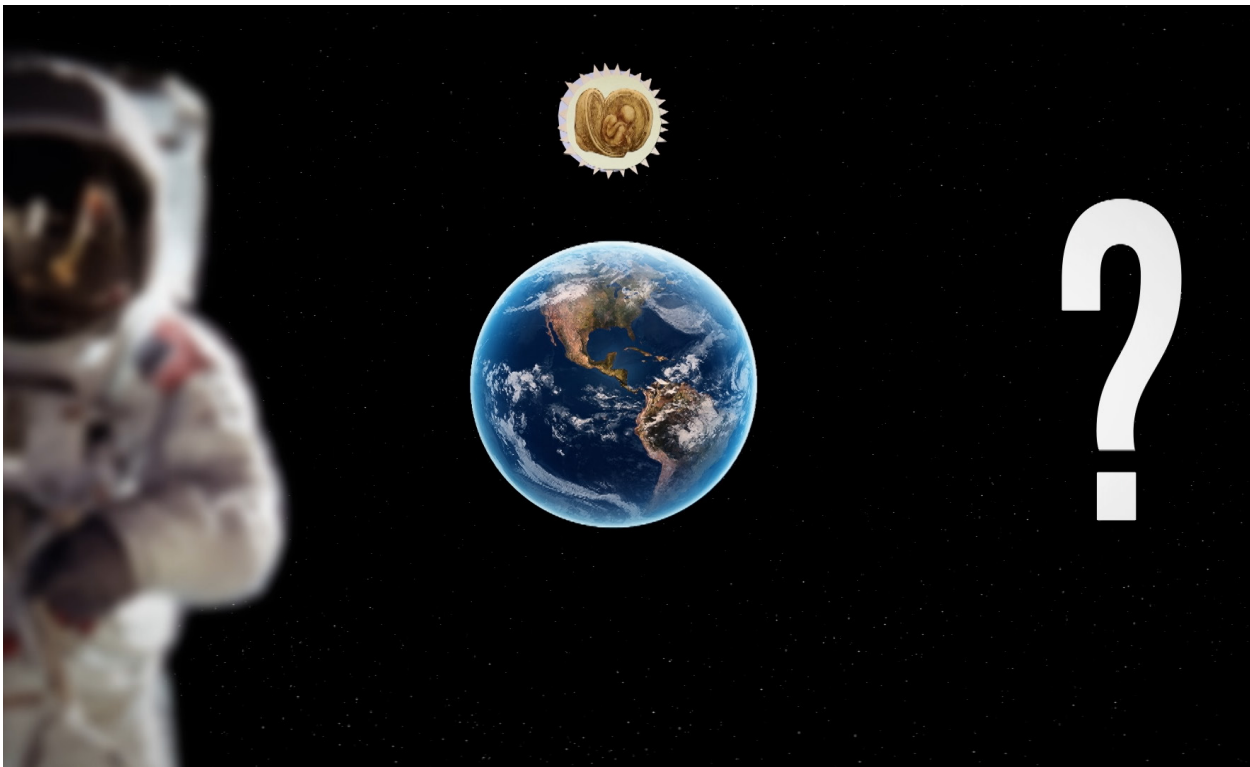
www.ne.se - Nationalencyklopedin

<https://duckduckgo.com/> - En sökmotor som inte spårar dig

<http://factlab.com/#lo=1> - Dagens nyheters skolsajt

<http://www.cinebox.se/> - Cinebox hemsida

Tänkvärt: Filmen om John Rawls passar bra för undervisning i grundskolans och gymnasiets samhällsorienterande ämnen. Här enligt det centrala innehållet i Lgr11 och Gy11, se www.skolverket.se:

I årskurs 7-9, historia, Lgr11

- Industrialisering, samhällsomvandling och idéströmningar, cirka 1700–1900:
”Revolutioner och framväxten av nya idéer, samhällsklasser och politiska ideologier”

I årskurs 7-9, samhällskunskap, Lgr11

- Beslutsfattande och politiska idéer: *”Politiska ideologier och hur skiljelinjerna i det svenska partiväsendet har utvecklats”*

I årskurs 7-9, religion, Lgr11

- Etik: *”Föreställningar om det goda livet och den goda människan kopplat till olika etiska resonemang, till exempel dygdetik”*

I gymnasiet, samhällskunskap 1b, Gy11

- ”Politiska ideologier och deras koppling till samhällsbyggande och välfärdsteorier”*
”Samhällsekonomi, till exempel ekonomiska strukturer och flöden i Sverige och internationellt. Försörjning, tillväxt och företagande, resursanvändning och resursfördelning utifrån olika förutsättningar”

I gymnasiet, filosofi 1, Gy11

- ”Värdefilosofi, dels olika värdeteoretiska ståndpunkter och normativa etiska teorier som handlar om vad som är rätt och orätt samt vad som utmärker ett gott liv, dels samhällsfilosofi som handlar om vad som är rättvist och vad som utmärker ett gott samhälle. Exempel på teoriernas tillämpningar hämtas från privatliv, samhällsliv, kulturliv och vetenskap”*